

Tilsyn 2009-2010 af Rudolf Steiner Skolen i Odense

Tilsynserklæring

Det er mit fjerde år som tilsynsførende og jeg har valgt at følge samme fremgangsmåde som foregående år. Jeg har således ført tilsyn to hele skoledage efter en i forvejen tilrettelagt plan. Det har givet mig mulighed for på forhånd at sætte mig ind i folkeskolens og Rudolf Steiner Skolens fagplaner, hvad angår fagligt indhold og undervisningens trin-/del- og slutmål. I løbet af mine 2 dage på skolen har jeg forud for nogle af timerne haft en kort samtale med lærerne. De har sat mig ind i, hvor klassen befinder sig i undervisningsforløbet, og jeg har kunnet stille spørgsmål af faglig, pædagogisk og generel art. Ved andre timer er jeg kommet ind i klasserne midt i undervisningsforløbet. Lærerne har introduceret mig for eleverne og jeg har fulgt, hvorledes lærere og elever har afviklet resten af timerne.

Det er mit generelle indtryk at

- elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik, engelsk og historie og
- skolens samlede undervisningstilbud

fuldt ud står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

Det er endvidere mit generelle indtryk at

- skolen på udmærket vis forbereder eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.
- undervisningsmaterialet er af god kvalitet.

Handlingsplan

Tilsynet er gennemført i overensstemmelse med nedenstående handlingsplan

Generelt:

1-2 møder om året med referencegruppe (pt Anna-Marie Christensen, Marie-Louise Platz Becker og Jesper Bruun-Schmidt)

Gennemsyn af Lov om Friskoler

Gennemsyn af meddelelsesblad

Gennemsyn af skolens vedtægter

Gennemsyn af læreplaner for fagene

Gennemsyn af skolens hjemmeside

Blik for mediernes dækning af friskoleområdet

Specielt:

Besøg på udstillinger, hvor elevarbejder fremvises (f.eks. fremlæggelse af årsopgaver)

Besøg på skolen to gange om året (tilstedeværelse i udvalgte klasser (ca. 1. time pr. klasse), samtale med respektive lærere

Overværelse af koncerter og skuespil, når det er muligt

Tilsendelse:

Tirsdagsnyt

Meddelelsesblad

Invitation til arrangementer på skolen

Tilsynsberetning

Tilsynet er i praksis udført som følger.

Møder

Jeg har haft 1 møde med min referencegruppe. I referencegruppen har vi drøftet, hvorledes tilsynet kunne gribes an. Det har ført til, at beretningen har strukturen, som følger.

Skolebesøg

I tilsynsperioden har jeg besøgt skolen mandag den 1. februar og fredag den 5. februar.

Mandag den 1. februar

8.05-9.00 – 6. kl. hovedfag

9.00-9.55 – 7. kl. hovedfag

10.15-11.00 – 2. kl. tysk

11.00-11.45 – 1. vg. engelsk (vg. = videregående, tidligere 10. klasse)

12.05-12.45 – 9. kl. matematik

12.45-13.25 – 5. kl. formtegning

8.05-9.00 6. klasse- hovedfag

Det er mandag morgen og snevejr. Så det lykkes ikke alle at møde præcist, men de der kommer for sent glider naturligt ind i undervisningen. Morgenritualet består i sang og fløjtespil i skæret fra et stearinlys og lærer vil også gerne høre om en fælles kælketur fredag eftermiddag. Inden den egentlige undervisning går i gang, spørger lærer om hvem der har lavet lektier og hvem der ikke har. Lektierne bestod i 2 opgaver: 1) at skrive en boganmeldelse af en selvvalgt bog, og 2) at skrive stil om et emne relateret til periodens tema, som er historie. 3 elever læser deres *boganmeldelser* højt. De var om Fakiren fra Bilbao af Bjarne Reuter, Spiderwick af Holly Black og Magenta Orange af Echo Freer. Elementer i fremlæggelsen: resume, højtlesning af udvalgte afsnit for at fornemme stemningen, bedømmelse af bogen og spørgsmål fra forsamlingen. Typiske spørgsmål: Hvorfor den bog? Hvor mange sider er den på? Lærer deler indskrivningshæfter ud, så eleverne kan skrive deres boganmeldelser ind med fyldepen til i morgen. Emnet for *stilen* var om Troja og Alexander den Store. 3 elever læser deres stile op for resten af klassen. En lærer støder til for at støtte undervisningen. Alle stilene afleveres og Gyldendals Atlas for Folkeskolen deles ud. Det genopfriskes hvorledes man gennem tal og referencer i stikordsregistret kan finde frem til stedets nøjagtige placering på kortet. Man vil så kunne følge Alexander den Stores felttog. Lærer deler kopi af spartansk soldat i fuldt udstyr ud og forklarer, at når kvinderne sendte deres mænd af sted sagde de 'med det' eller 'på det'. 'Med det' betød at de ville vende tilbage i live, 'på det' dræbt, og hvis de vendte tilbage uden, betød det at de var flygtet. Eleverne får til opgave at tegne soldaten.

9.00-9.55 7. klasse – folkedans

Vi er i den store sal. Violinen spiller og eleverne går ind på midten i en lang række 2 og 2. Eleverne danser danse fra Jugoslavien, Israel, Libanon, Armenien, Sjælland og Fyn. Det er vanskeligt. Ikke trampe, luk munden. Det handler om at huske trin og figurer, koordinere bevægelser i forhold til sig selv og hinanden, holde rytmen. Enten danser alle, eller også kun drenge eller kun piger (4), som får opmuntrende tilråb fra drengene. Stemningen er livlig. Er der for mange fejl bliver det en 'ommer'. Det gælder f.eks. den sidste dans, hvor lærer forlanger fejlfri udførelse, selv om frikvarteret næsten er begyndt. Det giver anledning til en række kommentarer om retfærdighed. Men dansen gennemføres til alles tilfredshed.

10.15-11.00 2. klasse – tysk

'Aller Anfang ist leicht', 'Aller Vorgang ist schwer' siger eleverne efter lærer. 'Schuldigung ich zu spät komme', gentager elev, der kommer lidt for sent, efter lærer. Eleverne synger 'skorstensfejersangen' på tysk. Hvad sang vi om? Lærer siger: 'Ich denke auf ein Junge mit rosenroter Bluse mit Streichen. Wer ist es? Eller 'Ich denke auf ein Mädchen mit grünen Strümpfen. Wer is es? En skov af fingre ryger i vejret for alle ved naturligtvis, hvem lærer har i tankerne. Vi leger små sproglege som 'Pfann-kuchen mit Marmelade', hvor en elev tegner en sådan kage på ryggen af en anden elev, der har lukkede øjne. Wer war es? Og vi leger 'das Dörflein schläft/wacht auf', hvor alle elever minus 2, 'gemmer ansigterne på bordet'. De 2 prikker hver én 'sovende' elev på ryggen. Kan du gætte hvem jeg er? Derefter synger vi Mester Jacob på tysk, engelsk og et mærkeligt sprog, som nogen tror, er svensk, andre fransk, men viser sig at være grønlandsk. Til sidst synger vi 'Nu er skolen til ende' og eleverne går over til at have håndarbejde.

11.00-11.45 – 1. vg. klasse – engelsk

Lærer informerer mig om, at eleverne netop skal i gang med kvartalsopgaven og man derfor ikke kunne forvente de havde forberedt almindelige lektier. Derfor havde lærer forberedt et specielt program. Vi skulle arbejde med kategorier som 'Animal' og 'Vegetable', som lærer skrev på tavlen. Herefter læste hun ord op, som vi skulle placere i én af de to kategorier, f.eks. 'horseradish', 'python', 'turtle' eller 'beetroot'. Lærer skulle vejlede 2 kvartalsopgaveskribenter, som var nået så langt, at de havde fået udarbejdet en grov projektbeskrivelse. Vi andre skulle 2 og 2 opfinde 2 nye kategorier og placere ord på engelsk i dem. Lærer opfordrede mig til at 'interviewe' kvartalsopgaveskribenterne på engelsk. De ville arbejde med tegnefilmen 'Simpson'. Henimod slutningen af timen bliver der tid til, at 2 grupper fremlægger deres kategorier og beder de resterende om at placere de engelske ord de har fundet. Særlig den ene gruppe er i drillehumør. De har arbejdet med kategorierne 'human body' og 'tools' og fundet svære ord som 'femur', 'navel', 'adjustable spanner' og 'wire cutter'. Lærer sætter mig ind i den almindelige undervisningsplan, hvor eleverne arbejder med 2 projekter. Dels skal de arbejde individuelt med at lave et mundligt oplæg om en musiker eller et band (John Lennon, Jimmy Hendrix, The Queen). Præsentationen skal indeholde en biografi, analyse af en sang og en forklaring på, hvorfor eleven kan lide/ikke lide musikken. Der foreligger en plan for hvornår hver enkelt elev skal fremlægge. Det andet projekt er et portefolio projekt hvor eleverne, enten individuelt eller i grupper skal arbejde med et emne, der har noget med et engelsktalende lands kultur eller historie at gøre. Det kunne være Hooligans/ British Football, Queen Victoria, the Coca-Cola Company eller the Aborigines i Australien. Der er udarbejdet en plan for, i hvilke timer eleverne skal arbejde med deres projekt, og det pointeres at man må påregne hjemmearbejde.

12.05-12.45 – 9. klasse – matematik

Eleverne arbejder med øvelser fra 'Prøvesæt i matematik færdigheder 9. klasse' af Hilmar Pedersen. De skulle regne 3 opgaver hjemme. Én har været særlig vanskelig og gennemgås på tavlen. Eleverne får udleveret et nyt sæt opgaver, som de arbejder med enkeltvis med hjælp fra hinanden eller fra lærer. Opgaverne er varierede og spænder fra procentregning til geometri og aritmetik. Lærer går rundt og 'snuser' sig ind til hvor der måtte være problemer og gennemgår stof af generel interesse på tavlen hvis der er behov for det. Eleverne skriver udregninger ind i deres hæfter, som afleveres til lærer.

12.45-13.25 – 5. klasse - formtegnning

Eleverne får udleveret et ark 'prøvepapir' (= billigt) til at eksperimentere på og et ark 'alvorligt' papir (= dyrt) til at lave den formfuldendte form. De skal starte med et lille bitte firkløver midt på papiret og så tegne større og større firkløvere udenom - hele tiden med samme udgangspunkt, så længe det kan lade sig gøre. Så fortsætter man 'bare' med at tegne blad uden på blad til papirets kant er nået. I hjørnerne starter man med et nyt firkløver. Man må gerne dekorere blade med prikker eller lignende, blot det gøres systematisk. 2 elever kommer dumpende 12.56. Forklaring: Sneboldkamp med de små. (Lærer mener bestemt, at den tilsynsførende vil skrive det i sin rapport til ministeren). Jeg går rundt og kigger og fascineres over det væld af måder, opgaven løses på. Eleverne skriver deres navn på tegningerne, så de kan fortsætte arbejdet næste gang.

Fredag den 5. februar

8.05-9.55 – 9.kl hovedfag

10.15-11.00 – 9. kl. blok

11.00-11.45 – 4. kl. engelsk

12.05-12.45 – 8. kl. engelsk

12.45-13.25 – 3. kl. violin

13.40-14.20 – 8. kl. matematik

8.05-9.55 – 9. kl. – hovedfag

Jeg står i døren ind til klasseværelset sammen med lærer og udveksler god morgen håndtryk med næsten alle. Vi går straks i gang med at stave ord som 'tanken', 'andagtsfuld' (et ord som kræver en forklaring), 'rosenkind' og 'undrende'. Klassen har et stykke tid arbejdet med 'Jeppe på bjerget' af Holberg, i en udgave bearbejdet til prosa af Per Jespersen. I dag skal 5 grupper 'ssh' opføre hver en akt af stykket. Der er givet stor kunstnerisk frihed til udførelsen. Inden 'forestillingen' gives lektier for. Klassen skal til at arbejde med romantikken og læse dels 'Guldhornene' dels en periodebeskrivelse om romantikken og den danske guldalder fra 'Romantikken 1800-1870' af Henrik Christensen, Judith Jørgensen og John Rydahl (Nyt Nordisk Forlag 1998). Det øjeblik, hvor forestillingen skal til at begynde, opdager lærer, at et par drenge sidder og tænder et kamera. Det bliver straks midlertidigt konfiskeret. Nogle grupper opfører deres akt som et almindeligt teaterstykke med en fortæller (der samtidig kan fungere som sufflør). Jeg husker 'Jeppe' stående på en stol. Om halsen har han et halstørklæde, som er bundet fast til en lampe i loftet og han bliver slået med klassens kost af 'Nille'. En gruppe laver et 'håndteater' hvor én hånd 'Nille' slår en anden hånd 'Jeppe'. Samtidig læses replikkerne op. En gruppe har valgt at transformere deres akt til eurytmi. Der er oven i købet indlagt en 'bøvs' glimrende udført af 'Jeppe'. Det er en stor fornøjelse at se på. Man har arbejdet med stoffet og udfører sine roller med stort engagement og indlevelse. Derefter beder lærer eleverne om at tage stilling til, hvad stykket egentlig handler om. Hvordan er 'Jeppe', 'Nille', de rige? Hvem er skurkene? Hvem er heltene? Og hvad er moralen? En meget stor andel af eleverne tager del i den livlige debat, der herefter udspinder sig. Pludselig flyver et viskestykke rundt i lokalet og havner hos et fødselsdagsbarn. Dette er signalet til fødselsdagsang. Som en afrunding placerer lærer stykket inden for klassicismen og oplysningstiden, hvor man skulle fortælle 'som det foregår i virkeligheden', eller hvad brændevin kan gøre. Som nøgleord for oplysningstiden giver lærer Versailles haver, det direkte, åbenhed og det ligetil – dette som overgang til romantikken, hvor nøgleordene nærmest er modsatrettede, såsom haver med små snørklede stier, det skjulte og uigennemskuelige, overraskende og spændende. Disse nøgleord skal eleverne omsætte til en tegning af en have fra henholdsvis oplysningstiden og romantikken. Da

lærer annoncerer, at klassen er færdig med Holberg, udløser det utilfredshed, for hvad skete der i resten af hans liv? Vi får blot at vide at han døde i 1754. Herefter går vi over til romantikken og Adam Oehlenschläger's 'Guldhornene' i original udgave. 'Ssh' siger en elev, for nu skal vi have den historiske baggrund for digtet. Digtet læses højt vers for vers og eleverne skal beskrive med egne ord, hvad der egentlig står. Lærer ser, at en elev er faldet ud, går helt hen til ham, ser på ham og stiller spørgsmål. Vi får det forventede svar 'Det ved jeg ikke'. Jamen så tag og følg med!! Lidt senere kom den pågældende elev på banen med et udmærket spørgsmål. Lektier: udover at læse teksten om romantikken skal eleverne læse Guldhornene, skrive et vers ind i deres gule hæfter og lave udsmykning til.

10.15-11.00 – 9. kl. – edb

Vi er i EDB lokalet, som er indrettet med 15 pladser, så hele klassen kan ikke have EDB på én gang. (Resten har sløjd). Vi er midt i et 7 ugers forløb med biografisk journalistisk indhold. Eleverne arbejder med genrerne interview og biografi. De har interviewet en jævnaldrende og en voksen i omgangskredsen med henblik på udformning af en biografi, og de skal lave en biografi over en kendt dansker. Biografierne skal indeholde billeder. Opgaven kræver ikke blot tekstbehandling, men også avanceret tekstbehandling, for hvordan indsætter man fotos i en tekst? Opgaven kræver tillige informationssøgning via internettet. Eleverne sidder ved hver deres PC og arbejder med Word 2003. 'Jeg kan ikke huske min adgangskode.' 'Hvor er mine dokumenter?' Arbejdet skal munde ud i et hæfte. Lærer fortæller mig at hele edb systemet skal opgraderes i vinterferien og man vil udskifte PC'erne til bærbare på leasing basis. Da alle er godt i gang med arbejdet konsulterer elever lærer individuelt i tilstødende lokale. Her gennemgås og kommenteres det foreløbige arbejde. Skulle der opstå problemer, ved eleverne, hvor de kan finde lærer.

11.00-11.45 – 4. kl. – engelsk

'Peter, Peter Pumpkin Peter', 'One potato, two potatoes'. Eleverne reciterer vers og skal fortælle, hvad de betyder. 'Now, let's turn to something else'. Undervisningen foregår så vidt muligt på engelsk. Eleverne skal svare på spørgsmål om sanserne. What do you hear with? Pause. Do you hear with your nose? You have to answer my question. Hvad hører vi med? Ører. I hear with my ears. What do you see with? Og så er det elevernes tur. Eyes. Man skal svare med hel sætning. I see with my eyes. What do you taste with? I taste with my mouth. What do you feel with? I feel with my fingers. What do you see with? Eyes, I see with my eyes. Det har jeg sagt. Henvendt til mig: 'Det behøver du ikke skrive'. Eleverne skal tage deres hæfter frem og arbejde med køkkenet. In this room we have an electric cooker, a fridge, a kitchen table, cutlery, what is it? De skal tegne et køkken med dets genstande og skrive, hvad hver genstand hedder på engelsk. Lærer følger med på tavlen. Da køkkenet er fyldt, skal eleverne tage deres engelskbog frem, som er et hæfte med vers og små historier. Go to page 7. Eleverne læser teksten op på engelsk i bittesmå bidder og skal svare på simple spørgsmål. De skal læse s. 9-11 til næste gang. 'Nej ikke så meget', siger elev. Lærer vil læse det højt for eleverne næste gang.

12.05-12.45 – 8. kl. – engelsk

Eleverne skulle udarbejde menukort til en restaurant. Indtil videre har kun 4 afleveret. Deres menukort er til gengæld flot gennemarbejdede. Det er jo også en konkurrence, hvor eleverne selv skal udkåre vinderen. Ellers arbejder klassen med 'The Victorian Age. A History of Britain'. Lærer læser højt. Vanskelige ord som 'encourage' eller 'charity' forklares på engelsk. 5 minutter bruges

på at elever læser højt for naboen. Imens skriver lærer staveord på tavlen (adviser, marriage, empire), som elever skal skrive ind i kladdehæfte. Spørgsmålsark deles ud. De skal besvares skriftligt i hele sætninger og arkene skal sættes ind forrest i mappen. Spørgsmålene gennemgås. 'What do I mean by that?' spørger lærer. 'Look in encyclopedia!' siger lærer. 'Nej, det kan du da ikke mene'. 'Why do you think the Irish potato famine is mentioned?' 'Ask your parents!' Lektien er altså: højtlesning (s. 4-9), staveord, besvare arket med spørgsmål på engelsk selvfølgelig + menukortet.

12.45-13.25 – 3. kl. – violin

Undervisningen foregår i fastelavnspyntet lokale med balloner og serpentiner, etc. Meget festligt. Lærer stemmer violiner, til kammertonen, som elev frembringer på klaveret. Så spiller de Oles nye automobil. Først alle og så enkeltvis. En elev skal have hjælp med fingersætningen. ABC følger. Den spilles i 2 stemmer. Nyt nummer skal indøves. Det er myggedansen. Lærer skriver noderne på stort ark papir, som hæftes op på tavlen, for ikke at ødelægge de flotte fastelavnstegninger. Eleverne skriver noderne ind i deres hæfter. Hvad betyder pil over 2? At 2. finger skal tilbage til 1. finger. Vi slutter med Mester Jakob, som først alle spiller, dernæst 2 alene og til sidst i kanon. Eleverne får megen ros. Pyha. En af de længste dage. Det er hårdt for hagen. Violinerne pakkes ned.

13.40-14.20 – 8. kl. matematik

Ryd op, hør efter, ti stille, lyt mens jeg stiller jer opgave. Pil det der væk. Sæt dig. Og så stilles opgaven. 1 sten vejer 2 kg og $\frac{1}{2}$ sten. Hvad vejer så 2 sten? Tænk jer om! Det gør eleverne, dog uden at det fører til det rigtige resultat. Den snu lærer skriver den fornødne ligning op på tavlen. Nåh ja. 7 elever går til specialundervisning. Resten bliver tilbage. Elever får udleveret kopier med opgaver fra en Mensa bog, som løses enten individuelt, i grupper, eller på tværs af grupper. Lærer går rundt og hjælper. Eksempel: Til en fødselsdag drikker halvdelen af gæsterne cola, en fjerdedel drikker lemonade, en sjettedel drikker appelsinjuice, og de resterende 3 drikker vand. Hvor mange gæster var der til festen? Opgaver til hjemmeregning deles ud og det repeteres lige, hvordan man regner henholdsvis areal og omkreds ud i en cirkel. Vi pakker sammen og sætter stolene op på bordet. Læreren siger farvel og god weekend til hver enkelt elev i døren.

Når jeg samlet skal vurdere mit indtryk af de timer jeg har fulgt, synes jeg samarbejdet mellem lærer og elever er karakteriseret af fasthed, målrettethed, god arbejdsrytme og atmosfære.

Lindved, d. 21. april 2010

Annette Grindsted
Tilsynsførende